

<http://www.israelsmisjonen.no/ressurser/materiell/prekenverksted>

4. søndag i treenigheten – 20. juni 2021

Prekentekest: Matt 16, 24-27

Lesetekst I: Jos 24, 19-24

Lesetekst II: Ef 2, 1-10

Å ta sitt kors opp – hva innebærer det?

I den første tiden som disipler blir de vitne til mange tegn og under. Nå gjør opplevelsene og undervisningen en dreining mot disiplenes indre liv og hva det innebærer å følge Jesus. Før dagens tekst har Peter nettopp kommet med sin bekjennelse, at Jesus er Guds Messias, og Jesus gir ham himmelrikets nøkler, v19. Men like etter snakker Jesus om den lidelse og død som venter, og Peters protest fører til Jesu barske ord: «Vik fra meg Satan. Du har ingen sans for det som hører Guds rike til!» Så kommer vår tekst der Jesus snakker med dem om hva det innebærer å være hans disipler. Etter vår tekst følger den helt spesielle åpenbaringen oppe på fjellet som Peter og to av de andre disiplene får. Snakk om store høyder og dype daler!

Å være en disippel

Det var ikke bare Jesus som hadde disipler på Jesu tid. Talmidim er det hebraiske uttrykket for dem som forlot familien sin for å studere og følge sin rabbi (lærer), jfr. Complete Jewish Bible. Det var ikke bare ord som skulle læres, men holdninger og livsstil. Dette kan vi lese om flere steder i NT: Matt 10,24-25; Luk 6,40; Mark 3,13-19; Joh 13,15. En rabbi kunne selv velge ut hvem som skulle følge ham, men andre kunne også selv velge å bli med i flokken. En etterfølgelse kunne aldri skje gjennom tvang, de kunne velge å avslå kallet.

Å ta sitt kors opp

Det er vanskelig for oss å forestille oss hvordan tilhørerne reagerte på Jesu ord. Det romerske imperiet brukte korsfestelse som en avskrekkingsmetode for å holde den okkuperte og undertrykte befolkningen nede (de korsfestet aldri romere). De henrettet tusenvis av kriminelle og opprørere fra underklassen. Det handlet om mye mer enn fysisk smerte; de ble utsatt for offentlig ydmykelse, ble strippet nakne og slått, de dømte ble tvunget til å bære tverrbjelken til sin egen korsfestelse og måtte ta imot hån og fornærmelser underveis. Korsfestelser ble arrangert for å maksimere lidelsen og trekke ut døden.

Jesu referanse til «å ta sitt kors opp» ga umiddelbart assosiasjoner til ydmykelse, vanære, elendighet og skam. De hadde trolig sett korsfestelser på nært hold.

Selvfornektelse var en vanlig ide både i gresk og jødisk filosofi og undervisning i samtiden. Men hva vil Jesus si med å trekke det så langt som til «å ta sitt kors opp»?

*La oss først si noe om hva Jesus **ikke** mente. Du har hørt uttrykket: «Det er mitt kors i livet». Mange tolker «kors» som en belastning de må bære i livet, for eksempel uønsket barnløshet, uønsket enslig stand, en fysisk sykdom, en vanskelig barndom – alt dette innebærer sorgprosesser og forsoningsprosesser som ikke er til å kimse av – men det er altså ikke det Jesus snakker om her.*

Det handler heller ikke om å gi avkall på seg selv; du er skapt til å være deg selv! Det er heller ikke snakk om å ha et gledesløst liv; bibelen snakker mye om glede.

«Å ta sitt kors opp» er å leve for Kristus og å identifisere seg med alle aspekter av hans fornedrelse, lidelse og død.

Det greske ordet «aparneomai» som er oversatt med å «fornekte» har betydningen å «forkaste» eller å «gi avkall på» - en person tar avstand fra egeninteressen for å tjene et høyere formål. Det er altså ikke å fornekte sin egen personlighet eller å leve asketisk eller å trekke seg fra verden, men å *vende seg bort fra avgudsdyrkelsen som selvsentrering/egoisme representerer og at livet er frigjort fra den usunne egeninteressen.*

Dette innebærer blant annet: Vi skal elske våre søsken i troen. Vi skal elske «vår neste». Vi skal sågar elske våre fiender. Hva innebærer det i praksis? Den som gjør godt mot den som gjør godt mot deg; det gjør da hedningene også, sier Jesus. Det å leve ut Guds kjærlighet i hverdagen, også i møte med dem vi ikke umiddelbart liker eller synes er hyggelig, eller kanskje kjenner frykt eller forakt for – da lever vi ut Guds kjærlighet i en verden som forakter svakhet og hyller egen vinning.

Jeg glemmer ikke Labib Madanat, en palestiner som bodde i Jerusalem. Midt under en krig mellom Israel og Gaza, der han selv kjente på desperasjon over lidelsene hans eget folk ble utsatt for, opplevde han å få et kall fra Gud. Han gikk ut og kjøpte en favn full av roser. Så gikk han inn på sykehuset der sårede israelske soldater fikk behandling. Soldater som var i aktiv krig mot hans eget folk. Han gikk fra seng til seng og sa: «Jeg vil at du skal vite at jeg synes det er trist at konflikten mellom ditt folk og mitt folk har gitt deg slike lidelser. Jeg ønsker virkelig at vi skal kunne leve i fred med hverandre.» Det ble mange sterke møter mellom soldater, soldatenes nære familie og Labib. Hvorfor gjør du dette? Hvilken Gud tror du på? En handling sterkere enn tusen ord.

Machaseh, en organisasjon i Jerusalem som jobber med mennesker som folk flest ser på som avskum; som et samfunnsproblem; mennesker mange ikke vil ha som nabo. Rusmisbrukere, tiggere, folk som er utsatt for menneskehandel – gjennom folkene i Machaseh blir de sett på som Guds øyensten. Elsket av Gud. Hvordan kan vi hjelpe deg til å få verdigheten tilbake? Det er ikke mulig?! Jovisst er det mulig, i møte med noen som har tid og vilje til å lytte, til å gi hjelp til selvhjelp. Men anerkjennelse fra dem som avskyr disse menneskene, det får de neppe.

Å ta sitt kors opp. Å bli en Jesus-disippel som ikke bare sier fine sitater fra Jesus, men som lever ut det livet han selv viste oss – og den kjærligheten han selv viste oss. Å stå opp for evangeliet, for rettferdighet og forsoning.

Å gjøre Gud synlig i verden – og være Jesu hender og føtter i denne verden – kan innebære både forakt, forfølgelse og død. For hva gagnar det et menneske om han vinner hele verden, men tar skade på sin sjel? Dette er ikke et gledesløst liv, men et gledesfylt og meningsfylt

livm det kan innebære fornedrelse, forfølgelse og død. Vi har trossøsken i andre land som betaler en høy pris.

Jorunn Andestad Langmoen

lærer på ungdomsskole, tidl. ass. generalsekretær i Den norske Israelsmisjon

jorunnandlang@gmail.com